

Ārkārtas situācijas veselības nozarē un to pārvaldība

LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas un Tautsaimniecības
komitejas kopsēde

Rīga, 2024.gada 9.oktobris

Ietvars:

Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums (1/3)

Likumā noteikta:

- Civilās aizsardzības sistēmas vadība
- Katastrofas veidi un mērogi
- Katastrofas pārvaldīšanas vadība:
 - **Veselības ministrija** — katastrofas, kuras saistītas ar cilvēku infekcijas slimību epidēmijām;
 - **pašvaldības** — katastrofas pašvaldības administratīvajā teritorijā, kuras saistītas ar ēku un būvju sabrukšanu, avāriju siltumapgādes, ūdensapgādes, notekūdeņu vai kanalizācijas sistēmā.
- Risku novērtēšana
- Reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadība

The screenshot shows the official text of the "Civilas aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums" (Civil Protection and Disaster Management Law) in Latvia. The page is from the "Saeima" (Parliament) and is dated 2016. The title is "Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums". Below the title, it says "I nodaļa Vispārīgie noteikumi" (Section I General provisions). The first article, "1.pants. Likumā lietotie termini" (Article 1. Terms used in the Law), defines several key terms: 1) civilas aizsardzība (civil protection), 2) katastrofa (disaster), 3) katastrofas draudi (disaster threats), 4) katastrofas pārvaldīšana (disaster management), 5) preventīvie pasākumi (preventive measures), and 6) gatavības pasākumi (preparedness measures). The right side of the page contains a sidebar with information about the law, including its status (adopted), date (2016), and a list of related documents.

Attēlota redakcija: 30.06.2023., spēkā esošā

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludinājis šādu likumu:

Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **civilā aizsardzība** — tādu organizatorisku, inženiertehnisku, ekonomisku, finansu, sociālu, izglītību un zinātnisku pasākumu kopums, kuru īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību katastrofas un katastrofas draudu gadījumā;
- 2) **katastrofa** — notikums, kas izraisa cilvēku upurus un apdraud cilvēku dzīvību vai veselību, nodarītus kaitējumus vai radījis apdraudējumu cilvēkiem, vidi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiskos zaudējumus un pārņēmis atbilstoši valsts un pašvaldības institūciju ārkārtas spējas novērst notikuma postošos apstākļus;
- 3) **katastrofas draudi** — situācija, kad risku novērtējums, prognozes, informācija vai citi apstākļi pamatoši liecina par katastrofas iespējamību;
- 4) **katastrofas pārvaldīšana** — tādu vadību un koordinētu preventīvo, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas pasākumu, kā arī atjaunošanas pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai nodrošinātu civilās aizsardzības uzdevumu izpildi;
- 5) **preventīvie pasākumi** — tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai novērstu vai mazinātu katastrofas draudus;
- 6) **gatavības pasākumi** — tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai sagatavotos katastrofas gadījumā nepieciešamajai rīcībai.

Tiesību akta pase

Izveidots: Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums

Statuss: **spēkā esošs**

Izveidots: Saeima

Veids: likums

Pieņemts: 05.05.2016.

Išgājis spēkā: 01.10.2016.

Tēma: Valsts drošība un aizsardzība, Covid-19

Publēkts: Latvijas Vēstnesis, 100, 25.05.2016.

OP numurs: 2016/100 1

Documenta valsts:

Satura rādītāja

Saistītie dokumenti

Grozījumi

Tiesību akts, kuram maina saturu

Uz tiesību akta pamata izdotie

Anotācija / Tiesību akta projekts

Skaidrojumi

Citi saistītie dokumenti

Ietvars:

Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums (2/3)

Varbūtības / ticamības līmenis ↓	KATASTROFU RISKU KOPSAVILKUMS				
	Maznozīmīgs risks	Nozīmīgs risks	Vidējs risks	Augsts risks	Ļoti augsts risks
Ļoti augsts		Meža un kūdras purvu ugunsgrēki	Epizootijas		
Augsts			Palī un plūdi Karstums Apledējums Sabiedriskās nekārtības Iekšējie nemieri	Epizootija, pandēmija	
Vidējs	Autotransporta avārija	Pārvades elektrotīklu bojājumi Dzelzceļa transporta katastrofa	Stiprs saļs Lietusgāzes un ilgstošas lietavas Pērkona negaiss un krusa Viesuļi Sausums Sniegs un putenis	Vējuzplūdi Sadales elektrotīklu bojājumi Vētras un krasas vēja brāzmas Ugunsgrēki ēkās un būvēs	
Zems		Epifitotijas	Būvju sabrukums Avārija dabasgāzes apgādes sistēmā Pasaižiera kuģa katastrofa Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā Slapja sniega nogulums	Hidrotehnisko būvju pārrāvumi – Daugavas HES Bīstamo ķīmisko vielu noplūde no kuģiem	
Ļoti zems	Zemes nogruvumi Zemestrīces	Terora akti Radiācijas avārija Kuģa uzskriešana uz sēkļa	Avārijas naftas produktu cauruļvada transporta infrastrukturā Avārijas vai negadījumi ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs Kuģu sadursme	Bioloģisko vielu negadījums Aviācijas nelaimes gadījums ar gaisa kuģi	
Apdraudējuma iespējamais seku līmenis →	Maznozīmīgas sekas	Nozīmīgas sekas	Vidējas sekas	Īpaši nopietnas sekas	Īpaši nopietnas sekas

Nr.p.k.	Apdraudējums vai veicamā pasākuma nosaukums	Institūcija, kuras amatpersona ir reagēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs
1.	Ugunsgrēku dzēšana, izņemot mežus un purvus	Valsts ugunsdzēsība un glābšanas dienests
2.	Ugunsgrēku dzēšana mežos un purvos	Valsts meža dienests
3.	Glābšanas darbi, izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Valsts ugunsdzēsība un glābšanas dienests
4.	Glābšanas darbi jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku Krasta apsardzes dienests
5.	Pretplūdu pasākumi	Pašvaldība
6.	Evakuācijas pasākumi	Pašvaldība
7.	Epizootija	Pārtikas un veterinārais dienests
8.	Epidēmija	Slimību profilakses un kontroles centrs
9.	Epifitotija	Valsts augu aizsardzības dienests
10.	Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu noplūde izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Valsts ugunsdzēsība un glābšanas dienests
11.	Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu noplūde jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku Krasta apsardzes dienests
12.	Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu piesārņojums jūras krastā	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
13.	Radiācijas negadījums (incidents), radiācijas avārija un kodolavārija	Vietēja mēroga radiācijas avārijās - Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs Reģionāla vai valsts mēroga radiācijas avārijās – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
14.	Bīstamo atkritumu (sadzīves) apsaimniekošana	Pašvaldība
15.	Bīstamo atkritumu (bezsaimeņu) apsaimniekošana	Valsts vides dienests
16.	Elektrotīklu bojājumi	AS "Sadales tīkls", AS "Augstsprieguma tīkls"
17.	Avārijas gāzes apgādes sistēmās	AS "Conexus Baltic Grid" AS "Gāze"

letvars:

Civilās aizsardzības sistēma (3/3)

Civilās aizsardzības
sistēma

Valsts civilās aizsardzības
plāns

Veselības nozarei uzdots Valsts civilās aizsardzības plānā dažādu apdraudējumu gadījumā:

2. Reagēšanas un seku likvidēšanas pasākumi

Neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšana cietušajiem un pasākumu īstenošana atbilstoši Valsts katastrofu medicīnas plānam un slimnīcu katastrofu medicīnas plāniem	Pēc nepieciešamības	VM NMPD Slimnīcas un citas ārstniecības iestādes	NMPD Slimnīcas un citas ārstniecības iestādes
Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu īstenošana atbilstoši Valsts katastrofu medicīnas plānam	Pēc nepieciešamības	VM	NMPD VI SPKC PVD

Ārkārtas situāciju pārvaldība veselības nozarē

- **Katastrofu medicīnas sistēma** — valsts koordinētu pasākumu kopums, ko veic ārstniecības iestādes un citas veselības aprūpes nozares institūcijas neatkarīgi no īpašuma formas, lai ārkārtas medicīniskajās un ārkārtas sabiedrības veselības situācijās glābtu cilvēku dzīvību un mazinātu postošo ietekmi uz sabiedrības veselību.

Ārkārtas situāciju pārvaldība veselības nozarē

Katastrofu medicīnas sistēma ir valsts civilās aizsardzības sistēmas un nacionālās drošības sistēmas sastāvdaļa un tās plānošana ir integrēta civilās aizsardzības un nacionālās drošības plānos.

KMS tiek aktivizēta ārkārtas situācijās vai to draudu gadījumā:

- gatavības režīms;
- paaugstinātas gatavības režīms;
- ārkārtas reaģēšanas režīms.

KMS integrācija civilās aizsardzības un nacionālās drošības sistēmā

Nacionālās drošības sistēma

Nacionālās drošības plāns,
Valsts aizsardzības plāns

Katastrofu medicīnas sistēma

Valsts katastrofu medicīnas
plāns

Slimnīcu KM plāni
VM padotības iestāžu ārkārtas
situāciju vadības plāni

Civilās aizsardzības sistēma

Valsts civilās aizsardzības
plāns, kritiskās
infrastruktūras plāni

Katastrofu medicīnas sistēma: MK noteikumi Nr.948

Ministru kabineta noteikumi Nr.948

Rīgā 2011.gada 13.decembrī (prot. Nr.74 16.§)

Katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar Ārstniecības likuma 9.panta otro daļu

3. Katastrofu medicīnas sistēmu aktivizē ārkārtas medicīniskajā situācijā un ārkārtas sabiedrības veselības situācijā.

4. Ārkārtas medicīniskā situācija ārstniecības iestādē, pašvaldības administratīvajā teritorijā vai valstī ir tādā gadījumā, ja tūlītēji pieejamo medicīnisko resursu apjoms neatbilst esošajam vai prognozējamam cietušo vai saslimušo skaitam.

5. Ārkārtas sabiedrības veselības situācija ir infekcijas slimību uzliesmojums vai uzliesmojuma drauds ar ievērojamu un grūti kontrolējamu izplatīšanās potenciālu, kā arī notikums vai notikuma drauds ar veselībai kaitīga bioloģiskā, ķīmiskā vai fizikālā faktora iedarbību uz iedzīvotājiem, kad nepieciešama sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu veikšana pastiprinātā režīmā un koordinēta iesaistīto institūciju rīcība.

Katastrofu medicīnas sistēma: MK noteikumi Nr.948

Ministru kabineta noteikumi Nr.948

Rīgā 2011.gada 13.decembrī (prot. Nr.74 16.§)

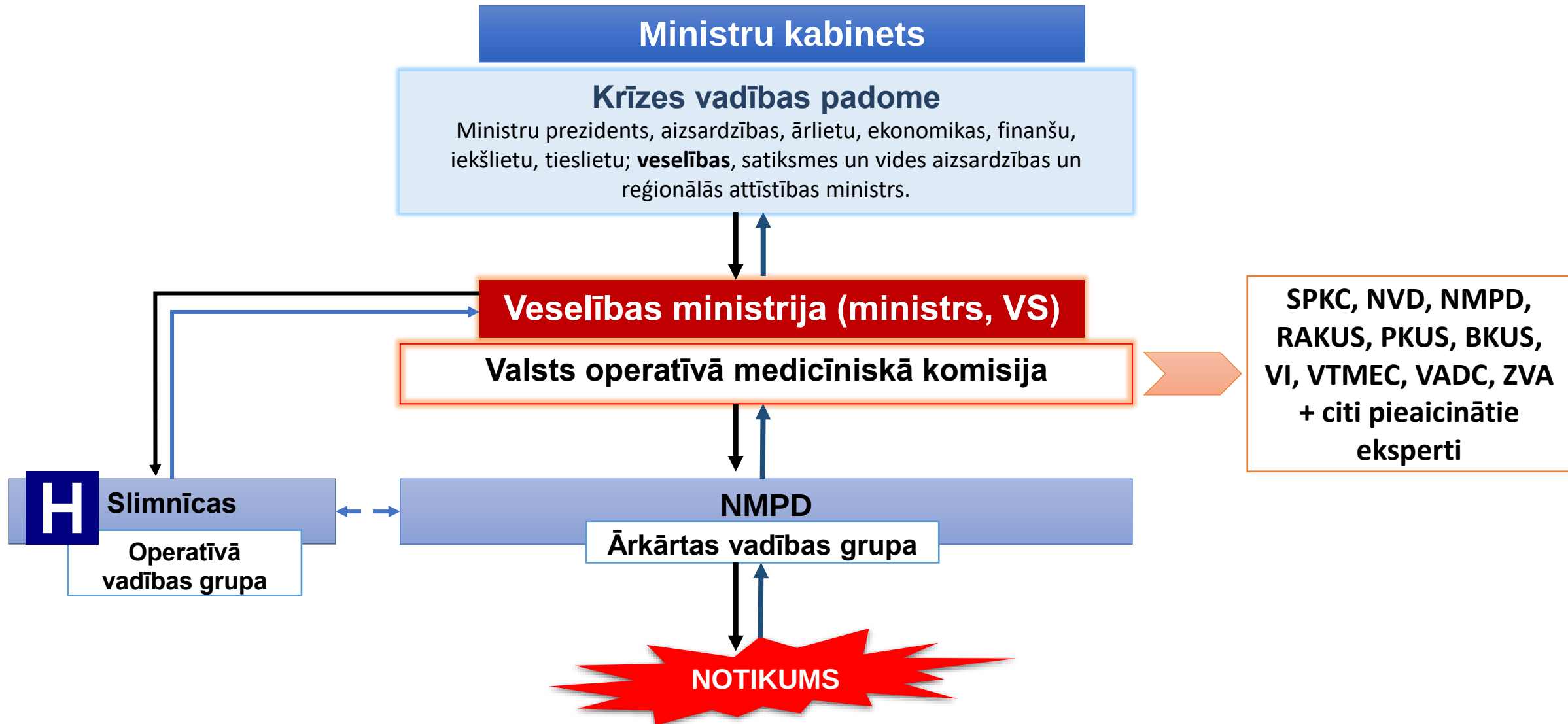
Katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar Ārstniecības likuma 9.panta otro daļu

II. Katastrofu medicīnas sistēmas vadība

6. Par katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanu atbildīga ir Veselības ministrija.
7. Ministru kabineta izveidota Valsts operatīvā medicīniskā komisija (turpmāk – komisija) koordinē veselības nozares institūciju darbību katastrofu gadījumā, kā arī pieņem lēmumus ārkārtas sabiedrības veselības situācijā un ārkārtas medicīniskajā situācijā.
8. Katastrofu medicīnas sistēmu plāno, vada un koordinē Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (turpmāk – dienests).
9. Katastrofu medicīnas sistēmas pasākumu organizēšanā pašvaldības administratīvajā teritorijā komisija un dienests sadarbojas ar attiecīgās pašvaldības civilās aizsardzības komisiju.
- ! 10. Par katastrofu medicīnas sistēmas pasākumu organizēšanu ārstniecības iestādē atbildīgs ir ārstniecības iestādes vadītājs.

Ārkārtas situāciju pārvaldības līmeņi

Ārkārtas medicīniskā situācija

Ārkārtas medicīniskā situācija

Ārkārtas medicīniskā situācija ārstniecības iestādē, pašvaldības administratīvajā teritorijā vai valstī ir tādā gadījumā, ja tūlītēji pieejamo medicīnisko resursu apjoms neatbilst esošajam vai prognozējamam cietušo vai saslimušo skaitam.

2019.gada 31.jūlijs, Rīga, PKUS evakuācija

2022.gada 26. novembris, Ainaži, CSN ar daudz cietušajiem

Ārkārtas sabiedrības veselības situācija

Ārkārtas sabiedrības veselības situācija

Infekcijas slimību uzliesmojums vai uzliesmojuma drauds ar ievērojamu un grūti kontrolējamu izplatīšanās potenciālu, kā arī notikums vai notikuma drauds ar veselībai kaitīga bioloģiskā, ķīmiskā vai fizikālā faktora iedarbību uz iedzīvotājiem, kad nepieciešama sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu veikšana pastiprinātā režīmā un koordinēta iesaistīto institūciju rīcība.

2020.-2022.gads, Covid-19 pandēmija

2022.gads, radiācijas drošības apdraudējuma iespējamības izvērtēšana

Katastrofu medicīnas sistēma: MK noteikumi Nr.948

Ministru kabineta noteikumi Nr.948

Rīgā 2011.gada 13.decembrī (prot. Nr.74 16.§)

Katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar Ārstniecības likuma 9.panta otro daļu

IV. Katastrofu medicīnas plānu izstrāde

17. Lai nodrošinātu katastrofu medicīnas sistēmas gatavību reaģēt un sniegt koordinētu neatliekamo medicīnisko palīdzību ārkārtas medicīniskajā situācijā un ārkārtas sabiedrības veselības situācijā, izstrādā valsts katastrofu medicīnas plānu un slimnīcu katastrofu medicīnas plānus.

Aktuālā informācija par Valsts katastrofu medicīnas plānu

Valsts katastrofu medicīnas plānu veido:

- aprakstošā daļa jeb pamatdokuments (publiski pieejams)
- 26.pielikumi, tajā skaitā:
 - ✓ apdraudējumu specifiski rīcības un informācijas apmaiņas algoritmi;
 - ✓ rekomendācijas ārstniecības iestādēm;
 - ✓ resursu tabulas u.c.
- Aktuālā Valsts katastrofu medicīnas plāna redakcija (26.06.2024.) elektroniski pieejama NMP dienesta mājaslapā

Aktuālā informācija par Valsts katastrofu medicīnas plānu

Valsts katastrofu medicīnas plāns:

- 2021. gadā VKMP papildināts ar ierobežotas pieejamības statusa pielikums «Gatavība un rīcība kara, militārā iebrukuma vai to draudu gadījumā»
- Pielikumā iekļautā informācija dublēta Valsts aizsardzības plānā.

Katastrofu medicīnas sistēma: MK noteikumi Nr.948

Ministru kabineta noteikumi Nr.948

Rīgā 2011.gada 13.decembrī (prot. Nr.74 16.§)

Katastrofu medicīnas sistēmas organizēšanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar Ārstniecības likuma 9.panta otro daļu

11. Ārkārtas medicīniskās situācijas un ārkārtas sabiedrības veselības situācijas iestāšanos atbilstoši šo noteikumu 4. un 5.punktā minētajiem nosacījumiem nosaka:

11.1. ārstniecības iestādē – ārstniecības iestādes vadītājs;

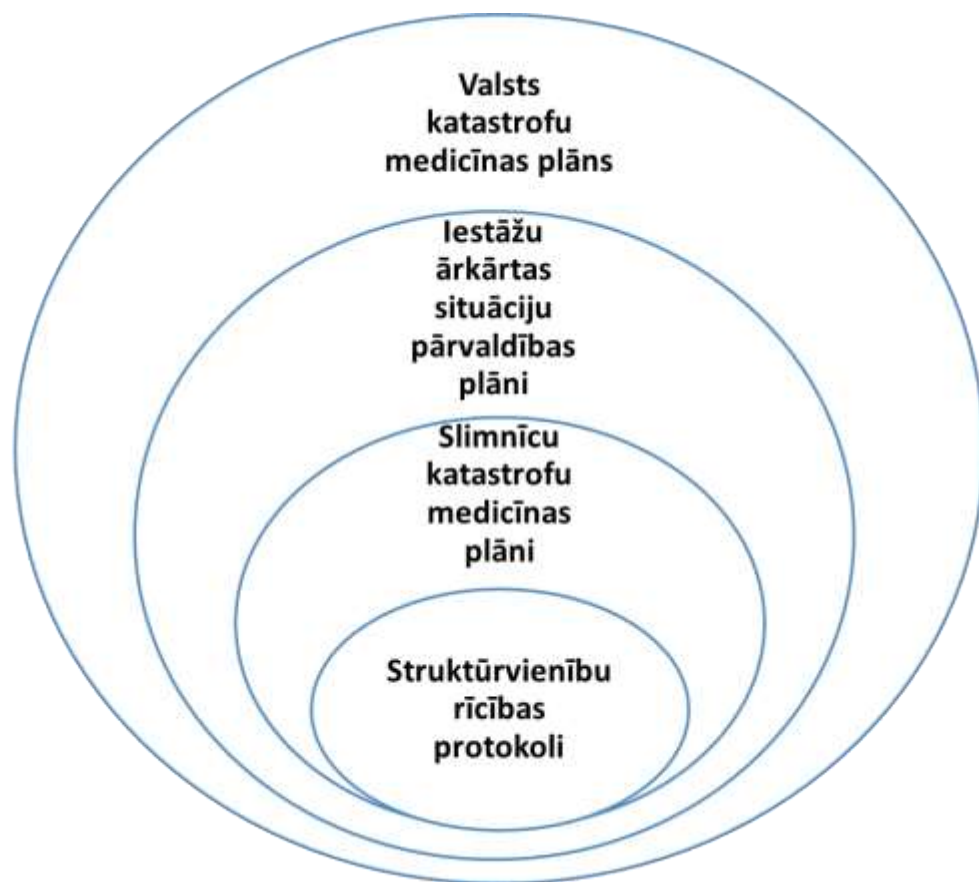
11.2. pašvaldības administratīvajā teritorijā – pašvaldības civilās aizsardzības komisijas priekšsēdētājs;

11.3. Nacionālo bruņoto spēku regulāro spēku vienībā vai Zemessardzē – Nacionālo bruņoto spēku komandieris vai viņa pilnvarota persona;

11.4. valstī – komisijas priekšsēdētājs.

Ārkārtas situāciju pārvaldības plāni

- **Mērķis: gatavība visos līmeņos**

Nodrošināt veselības nozares institūciju saskaņotu darbību ĀS un to draudu gadījumā	VALSTS OPERATĪVĀ MEDICĪNISKĀ KOMISIJA Vada: VM valsts sekretārs Pārstāvji no VM, NVD; NMP dienesta; RAKUS; SPKC; PSKUS; ZVA.	VKM plāns VCA plāns
Nodrošināt iestādei deleģēto funkciju izpildi un darbības nepārtrauktību ĀS un to draudu gadījumā	VM padotības iestādēs: Iestādes vadītāja izveidota un apstiprināta ĀS vadības grupa Vada: Iestādes vadītājs vai vadītāja deleģēta persona NMP dienests, NVD, SPKC, VADC, VI, ZVA	Iestāžu iekšējie n.a., kas reglamentē to rīcību ĀS vai to draudu gadījumos Piem., NMP dienesta Ārkārtas situāciju vadības plāns; VADC KM plāns
Nodrošināt iestādei deleģēto funkciju izpildi un darbības nepārtrauktību ĀS un to draudu gadījumā	Slimnīcā: Operatīvās vadības grupa Vada: Iestādes vadītājs vai vadītāja deleģēta persona OVG sastāvā iekļauj personālu atbilstoši cietušo (saslimušo) profilam un reaģēšanas gatavības režīmam	Slimnīcas KM plāns

Ārkārtas situāciju pārvaldības līmeņi

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Pašvaldības sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisija (STCAK)

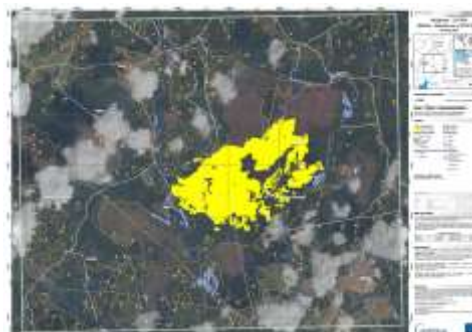
Pašvaldības STCAK ir **koordinējoša un konsultatīva institūcija**

Koordinēšanas piemēri:

- **atbalsta sniegšanu** reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājam (atkarībā no apdraudējuma – apdraudējumiem ir **atšķirīgs vadītājs (atbildīgā institūcija)**)
- papildu **resursu piesaisti** katastrofu pārvaldīšanā;
- **evakuācijas** pasākumus un iedzīvotāju **pagaidu izmitināšanu, ēdināšanu** (evakuētajiem), **cita veida pakalpojumus** pagaidu izmitinātajiem (finanšu un sociālā palīdzība);
- ārvalstu un starptautisko organizāciju **palīdzības saņemšanu**.

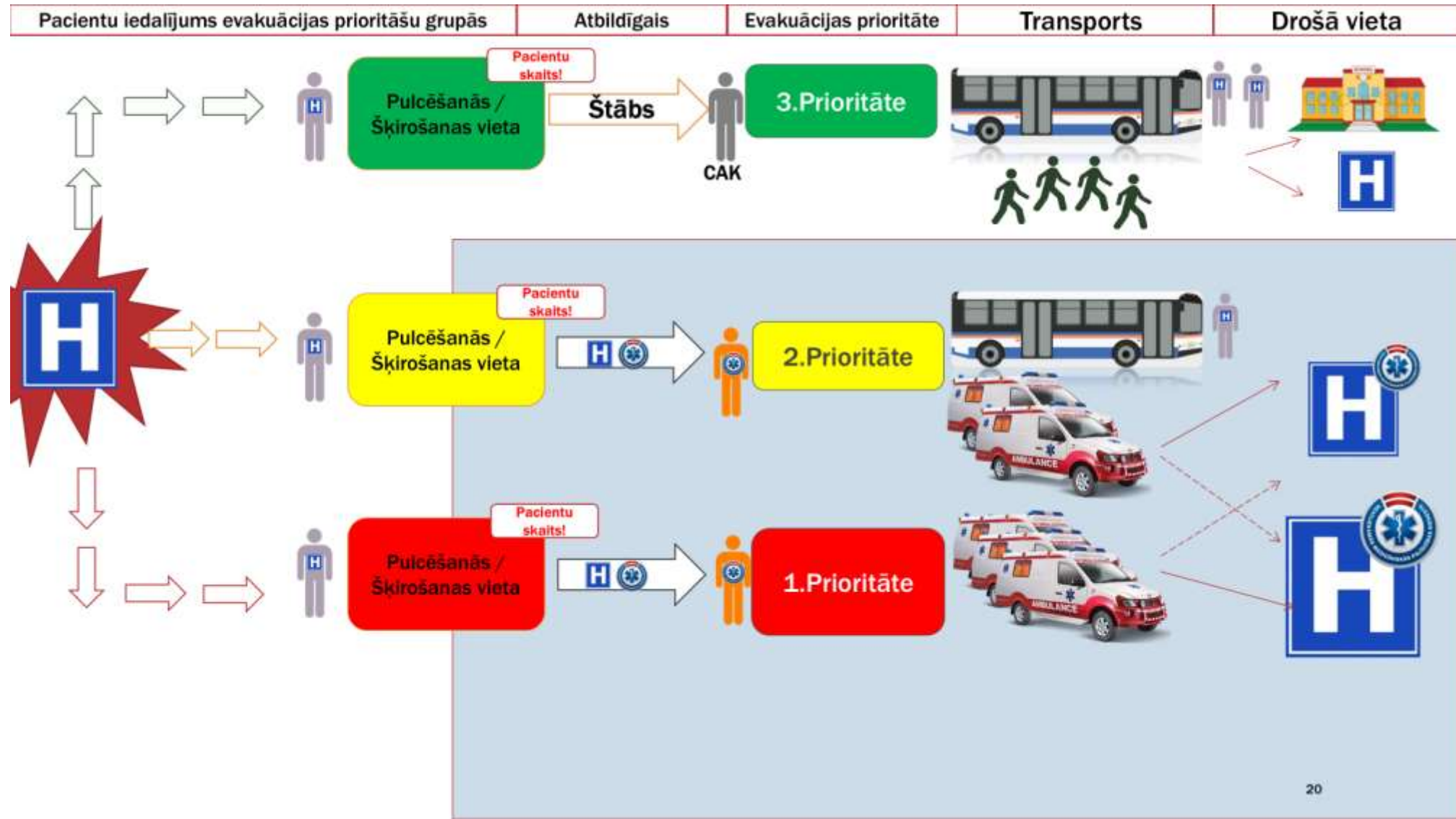
2020.gada nogalē, sprādziens
dzīvojamā mājā Melnsila ielā, Rīgā

2018.gada Talsu novada Valdgales
kūdras un meža ugunsgrēks

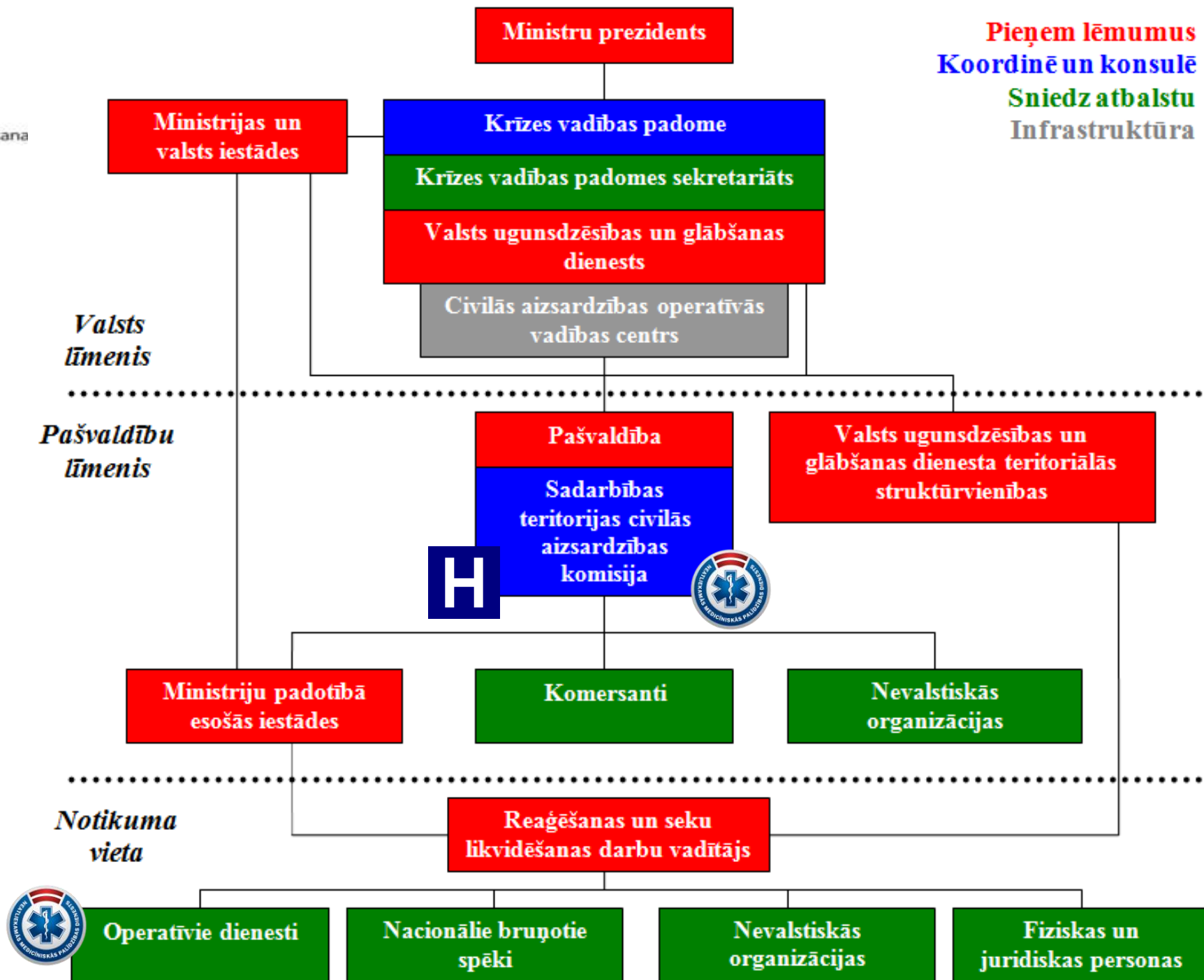
Piemērs sadarbībai starp veselības nozares iestādēm un pašvaldību ārstniecības iestādes evakuācijas gadījumā

Valsts ugunsdzēsības un glābšana

Pieņem lēmumus
Koordinē un konsulē
Sniedz atbalstu
Infrastrukturā

Cerot uz turpmāku sadarbību!

Katastrofu medicīnas centra vadītāja

Dita Heiberga

dita.heiberga@nmpd.gov.lv

